

En klippa

Vi är i synagogan i Kafarnaum nu igen. Vi möter en tydlig och så välbehövd källa till ljus och hopp. Han är en outsider: Simon Petrus, Simon Klippan. Han var inte alltid den klippa Jesus hade menat när han gav honom namnet Klippan. Men den här gången är han det. Det är han med sitt svar till dig, Jesus, som just hade frågat dina vänner: "Inte vill väl ni också gå er väg?" (Joh 6:67) Simon Petrus svarade: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord och vi tror och vi förstår att du är Guds helige."

Vad har det svaret att göra med att vara en klippa? Saken är både enkel och självklar. Han är en klippa därför att han bekänner hur beroende han är av dig. Han är undantagslöst beroende, restlöst och ifråga om allt. Simon vilar inte mot sin egen styrka, inte mot sig själv och sin egen kraft. Han vilar mot en Större, dig Jesus. Det är därför han är en klippa.

Detta är nu inte alls vad de flesta brukar mena med klippa. Man tänker sig istället att en människa är en klippa i sig själv. Men om man är en sådan klippa som Simon, betyder det att man har funnit att ingen mänsklig klippa finns som är stark nog. Den rätta klippan är du Jesus och du ensam. Simon Petrus var en klippa, inte bara för sina medbröder då och där, utan i lika hög grad för mig här och nu.

Delade medlärjungarna Simons bekännelse? Han talade faktiskt å deras vägnar också. Eller var de bara tysta? Där finns alla goda skäl att tro att de delade hans uppfattning, att atmosfären var så laddad att den tvingade fram ett val. Och där finns alla goda skäl att tro att valet var självklart för dem alla utom för en enda, Judas: "Herre, till vem skulle vi gå om inte till dig?"

Nöd är förhanden. När så är fallet brukar vanligen sanningen, äktheten och det ärliga, uppriktiga sökandet ha de bästa förutsättningarna att vinna oss människor. Nöd klarar blicken. Den hjälper oss att se vilken medicin som behövs.

Vad Judas tänkte de gånger du förutsade ditt lidande och din död, om den saken kunde eller kan ingen veta något. Gladde han sig? Jag kan föreställa mig känslor av befrielse hos honom men att reflektera närmare över frågan ser jag inte precis som meningsfullt.

Men en av de gånger du förutsade din död fann du skäl att tilltala Simon på det sätt man skulle tro att du tilltalade Judas. Simon hade motsagt dig av hela sin kraft. Du gav honom detta svar tillbaka: "Gå ifrån mig satan!"

Detta skedde den gången du för första gången riktade dina vänners blickar mot skuggan från korset. Alla fann de ditt budskap rakt igenom motbjudande. Ingen begrep dig. Ingen fanns heller som ville begripa dig. Den verklighet du skildrade, den fann man alltför motbjudande.

Så tilltalade du inte Simon den här gången i Kafarnaum. Din förkunnelse och din undervisning i synagogan hade förvandlat Simon på ett entydigt och klart sätt. Du hade förvandlat honom till en klippa.

Ingenting unikt. Bara typiskt

Verkligheten har många sidor. En av dessa sidor behöver jag lyfta fram nu: "Ändå är en av er en djävul." Fram till den punkten vägrade dock lärjungarna att tro dig. Alla utom en, den som visste vem du talade om. Han gav sitt medhåll. Medhållet var tyst.

Var djävulens närvaro i kyrkan unik? Han borde helt naturligt inte höra hemma där. I varje fall föreställer sig många obetänksamma det.

Nej, hans närvaro var inte unik. Den var tvärtom typisk. Så har det alltid varit från första början i kyrkan. Djävulen har aldrig varit längre borta än Kristus och helgonen. Där fanns många som inte tålde att sådant skedde med synagogan, sådant som att du denna dag hade gjort den till ett med kyrkan. Där finns många som inte tål din närhet, utan som finner dig outhärdlig. Så kommer det att förbli. Allt annat är förryckta önskedrömmar.

Blick

Det avsnitt som nu följer försöker jag bygga på rimligheter. Eller, om jag misstänker sådana, sannolikheter. Du ger mig inga andra utgångspunkter. Rimligheter eller i bästa fall sannolikheter, det är vad jag har. Jag föreställer mig inte själv att jag återger händelseförloppet korrekt. Nej, nej. Men trots det vågar jag tro att jag återger ett stycke verklighet. Det kan man göra även om man inte är korrekt i förloppets detaljer. Och med rimligheter och san-

nolikheter kommer man dock ett stycke på väg. Tänk för övrigt om det därtill inträffar att mina tankar sätter dig läsare på ett spår som du finner mera rimligt än mitt? Varför skulle det inte kunna bli så?

När du, Jesus, skildrade Judas med ord, var det då något annat som samtidigt ägde rum? Skedde då något om vilket texterna tigger, men som man på goda grunder ändå kan anta? Ja, jag tror att det gjorde det. Det är värt att omnämnas. Vad såg du på, Jesus? För såg, det gjorde du. Du blundade inte. Du såg först på Simon Petrus. Det gjorde du under tiden du lyssnade till hans ord till dig. Sedan såg du på Judas. Din blick vandrade från helgonet till djävulen i samma stund som du skildrade djävulen med ord.

Inte vill jag påstå att det var så. Jag tycker bara att det förefaller som det mest sannolika. Du iakttog först Simon Petrus och sedan Judas. Du iakttog naturligen den med vilken du kommunicerade. Så gjorde de flesta. Det gjorde du också.

Mötte ni varandras blickar, du och Judas? Mötte du hans blick? I så fall mötte han din blick. Men bara för ett enda kort ögonblick. Han mötte inte din blick frivilligt. Han gjorde det bara för att han hajade till. Han blev rädd. Av rent misstag råkade han se dig i ögonen. Något mer förmådde han inte. Inbilla mig aldrig att någon mer än du i hela världen skulle kunna stå bland dina närmaste och uttrycka sig på det sättet, att någon mer finns som säger sådana ord som du. Ingen överträffar dig i omutlig, radikal skärpa och tydlighet. Som du uttrycker dig, så säger man inte. Du sa det ändå.

Hur talar blickar? Vad sade vars och ens blick?

För Judas ställde sig saken på ett helt annat sätt än för dig. Ingen som vet att hans mörker är genomskådat vill bli sedd.

Det var på samma sätt som med alla dina andra fiender, fari-séer och skriftlärda. Hur hatade dom dig inte när ni möttes och du lät dem förstå hur du genomskådade deras tomma kärlekslöshet och mera därtill? Det som nu sker, är att Guds Sons blick möter en djävuls blick. Djävulen uthärdar inte Guds Sons blick. Han tvingas fly. Det var precis som med demonerna var gång de mötte dig (Mark 5:6 f; Mark 1:23; Mark 3:11 m.fl. ställen). Judas flyr, han ser bort.

Blickar kan både tala och rymma mer än vad ord kan göra. Många olika saker kan ha rymts i Judas blick: chock, hat, skräck och rädsla – eller rentav högmod. Den här saken måste ha funnits där, en fråga med stark förfaran: *vad vet han om mina innersta tankar? Hur kan han veta?* Jag tänker inte låtsas om något. Jag tänker låtsas att jag inte vet vem han talar om. Pekar han ut mig så kommer jag att neka.

Nej, du pekade inte ut honom.

Hur kan du bara stå där och säga som du gör? Hur kan du i samma stund iakttä den mannen för att möta hans blick, hur kan du söka upp honom, lyfta fram hans innersta ur dess hemliga djup, belysa djävulens verk för att kännas vid dem som verkliga, avslöja och dra fram i ljuset? Hur var det möjligt?

Och förresten: hur länge skälvde han efter dina ord? Hur ofta, du som är Gud, skakade du honom på det sättet?

Och på vilket sätt träffades han av det du sa? Gjorde du hans hat bara djupare? Många lärjungar drog sina färde, men inte han. Han bara fortsatte att följa dig som hittills. Du tillät det. För honom var detta en dragkamp där han hade beslutat sig för att med hatets hjälp visa sig starkare än du.

Till Pilatus skulle du senare säga: ”Den som hör till sanningen lyssnar till min röst” (Joh 18:37). Du erbjöd Pilatus befrielse, en offert som han avböjde. Du ville även befria din lärjunge genom sanningen. Men Judas ville inte befrias genom sanning. Han hade andra, egna teorier om vad befrielse är.

Trots alla frågor inom mig vet jag hur allting var för dig. Fadern visade dig och du handlade i lydnad. Det var alltid så. Fadern visade dig allt. Detta låter enkelt, men det var det inte. Lydnad är inte en enkel sak att genomföra. Du var dock lydig vida längre än så: i öknen, i Getsemane, inför dina domare. Den hymn din tjänare Paulus bevarade i Fil 2:5–11, är en hymn som skildrar din lydnad och också det som följer av den.

Man berättar att du en annan gång sökte en människas blick, Simon Petrus. Det var den gången han tre gånger i följd hade förnekat att han kände dig. Lärjungen glömde aldrig den blicken. Nej, aldrig. Det kunde han inte. Du talade utan ord. Och så starkt att han sprang därifrån gråtande. Kort efteråt möttes ni på nytt. Det var efter din uppståndelse. Hur häpet det var för Simon Pet-

rus att ni skulle mötas igen, det kan jag bara försöka föreställa mig.

Vid det mötet förlät du honom. Du gjorde det lika många gånger som han hade förnekat dig, tre gånger.

Mysterium! Förlåtelse! Uppståndelse!

Judas glömde heller aldrig din blick. Det kunde inte han heller.

De andra elva, vad tänkte de när du talade om att en ibland dem var en djävul? De begrep dig inte. Det var så typiskt. De respekterade dig, men det var inte alltid som någon vågade fråga dig. Du väckte bävan hos dem. Frukta, bävan och rädsla som ingen annan. De anade: "Han syftar på någon viss ibland oss. Vem talar han om? Det här är ingen generell utsaga. Han talar inte om något slags naturnödvändighet. Inte om att någon av oss, vem som helst, måste finnas vara en djävul. Han kallar någon viss ibland oss för en djävul. Men den här gången har han trots allt gått för långt! Det finns inget annat att säga! Det måste han få äta upp."

Vem förstod dig? Jo en. Han visste om att han var sedd, men han iakttog tystnad. De elva andra fattade ingenting. "Vem av oss trodde på det vi hörde?" (Jes 53:1). Judas hade förmågan att dölja sig mycket effektivt.

Skulle han ha varit framgångsrik som skådespelare, som rollgestaltare? Som om den saken nu skulle ha haft någon betydelse.

Den här dagen i Kafarnaum blev som ett nålstick för dina vänner. Inte något litet. Du fäste något av din egen prägel på dem. När du gör så är det alltid mycket kännbart. De glömde inte vad som hade ägt rum. Sedan retirerade de till vardagsdvalan. Hur sa de? Sa de inte så här:

Käre, käre Jesus, nog nu! Ge oss andrum! Låt oss få något som vi verkligen behöver. Och vi tror att du också behöver det. Vi undrar om du är överspänd. Ge oss lite vanlig vardagsdvala. Låt oss njuta allesammans av naturens skönhet. Hör hur fåglarna sjunger. Hör själv. Se på blommornas färgprakt! Det här som du drar upp... Nja. Det är klart att jag lyssnar. Eller...? Så gott jag orkar i varje fall. Men begriper du inte i själva verket hur du skakar oss? Du skrämmer oss. Inte bara lite. Måste det vara så här? Måste vi ha det på det här sättet? Kommer du inte ihåg hur många som bara gick ifrån dig och lämnade dig? Kan du inte tänka dig

för innan du säger något? Lämna dig, det kommer vi aldrig att göra! Nej aldrig. Får vi inte komma till dig, vart skulle vi då gå? Fråga oss inte igen! Bara du har det eviga livet. Vi tror och förstår alla att du är Guds Helige. Men kan du ändå inte tänka på hur det kan kännas för oss? Det finns gränser som man önskar att du inte skulle passera. Och så har du ändå gjort det.

"Det var natt"

Vad mötte Judas på sin väg bort från salen i "övre våningen" då när "det var natt?" Eller vad möttes han av? Undkom han dina ord, det som han mest av allt ville undkomma? "Gör genast vad du ska göra!" Undkom han minnet av din blick som såg allt och genomträngde hela honom?

Skulle han inte frukta den blicken som vägrade hata honom trots allt vad den såg i honom?

Nej, han undkom inte. Han fruktade.

Kan kärleken skrämra just för att den är ofattbar? Nej, det tror jag inte. Den kan väcka häpen förundran, men inte skrämra. Kärleken är alltid som ett efterlängtat hem. Den ropar och kallar in i det sista: "Kom tillbaka Judas min vän, bli på nytt min vän. Jag är din vän. Kom Judas, jag kallar dig tillbaka!" Den kärleken är mera än mänsklig. Trots att den har sett allt och vet allt är den verksam. Den måste vara gudomlig.

Demonerna bad att få slippa möta din outhärdliga gudom och de slapp. Men Judas slapp inte. Han träffades. Han blev sedd och genomblickad. Och han blev skildrad med ord inför de andra som ingenting begrep. Han var alltigenom känd och han insåg det med förfärande tydlighet. Han skakades och han skälvde. Han kunde ha blivit befriad genom sanningen. Men han vägrade. Resolut. Han ville inte. Under allt detta teg han.

Allt detta förorsakades i mötet med din gudom, Jesus, den som så många söker i sin bön därför att de har funnit dig mera omistlig än något annat, men som andra finner outhärdlig och förhatlig, du som är antingen är till upprättelse eller till fall.

Du är därtill det starkaste judiska dilemmat genom alla tider. Din gudom är den starkaste judiska utmaningen och anstötligheten någonsin.